

FUNCTIONARUL PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ

SUPLIMENT LA REVISTA „ADMINISTRAREA PUBLICĂ”

A început anul de studii la secția cu frecvență redusă

Pe 28 septembrie 2015, la Academia de Administrare Publică, a avut loc ședința festivă de inaugurare a anului de studii 2015 – 2016 la secția cu frecvență redusă, anul I, specializările Administrare publică și Drept constituțional și drept administrativ.

În deschiderea ședinței, prim-prorectorul Academiei, dl **Andrei GROZA**, doctor, conferențiar universitar, a menționat că această zi are o dublă semnificație – începutul anului de studii și a unei noi etape, mai avansate, a ciclului de masterat, care deschide pentru noul contingent de masteranzi, cei mai buni înmatriculați la Academie după concursul de admitere, calea spre o carieră de succes în serviciul public al țării.

Conform unei frumoase tradiții, asistența a onorat simbolurile Republicii Moldova: Drapelul de Stat și Imnul de Stat.

În continuare, dl Andrei Groza a adresat sincere felicitări noilor masteranzi pentru alegerea corectă făcută de a susține masteratul la Academie și pentru reușita la concursul de admitere, instituția având scopul de a pregăti adevărați profesioniști pentru APC și APL. Este o sarcină de prioritate națională de a forma corpul de funcționari publici bine pregătiți pentru a promova politicile statului la nivel național și internațional.

„Atât voi cât și cei de la

învățământul de zi, pentru care anul de studii a fost inaugurat acum două săptămâni, sunteți primii care veți studia conform cerințelor noului Cod al Educației, a ținut să accentueze domnia sa, ceea ce vă oferă noi oportunități pentru studii mai avansate în domeniul științei administrației.

În acest context, în cadrul Academiei au fost constituite noi structuri, precum Consiliul Dezvoltării Strategice Instituționale și Școala Doctorală. Vă dorim mari succese și realizări la studii, să vă afirmați ca adevărați profesioniști la locurile Dumneavoastră de muncă”, a concluzionat dl Andrei Groza.

Emoționat și cu bucurie în suflet i-a felicitat pe noii masteranzi dl **Tudor DELIU**, deputat în Parlamentul Republicii Moldova, profesor la Academie, care au conștientizat imperioasa necesitate de a face studii de masterat la Academia de Administrare Publică. „Țara are nevoie de funcționari

publici profesioniști, a subliniat dumnealui, fiindcă orice reformă va avea succes doar dacă va fi promovată de oameni profesioniști, altminterlea orice proiect sau strategie cât de genială ar fi, dacă nu va fi gestionată de profesioniști, va rămâne doar pe hârtie”.

Finalizând discursul său în spirit poetic, dl Tudor Deliu i-a chemat pe noii masteranzi să valorifice din plin potențialul uman și tehnologic al Academiei pentru a transforma ziua de mâine a țării noastre într-o zi de „Duminică mare”.

Absolventul primei promoții a Academiei de Administrare Publică, dl **Iurie ANDRIUȚĂ**, deținătorul diplomei cu numărul 001, actualmente președinte al raionului Criuleni, adresând, la rândul său, felicitări noilor masteranzi, a subliniat că sarcina Academiei este de a pregăti clasa de elită pentru serviciul public al țării, problema profesioniștilor fiind una de stringentă actualitate.

„Dumneavoastră aveți aici toate posibilitățile de a acumula teoretic și practic cunoștințe te-meinice în domeniul științei administrației, a ținut să accentueze președintele de raion, de a studia la nivelul standardelor europene și internaționale, astăzi fiind o necesitate de a cunoaște bine una sau două limbi moderne.

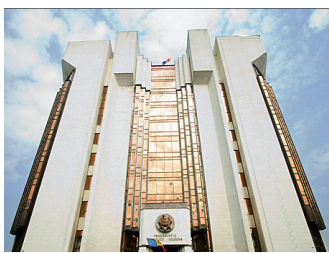
Vouă vă revine rolul de a fi elita țării, de a-i asigura un viitor prosper, european”.

(Continuare în pag. 4)

SUMAR

Noul an de studii.....	1,4
Official.....	2
Ședința Senatului.....	3
Reforma de descentralizare.....	5
Autoritățile publice locale.....	6
Noutăți editoriale.....	7
Ghidul funcționarului public.....	8
File din istorie: Carol al XII.....	9
În lumea științei și a tehnicii.....	10
Dura lex, sed lex.....	11
Ziua Daciei.....	12

Întrevedere Nicolae Timofti – Valeriu Zgonea

Președintele Republicii Moldova, domnul Nicolae Timofti, a primit la Reședința de stat o delegație, condusă de domnul Valeriu Zgonea, președintele Camerei Deputaților a Parlamentului României.

Nicolae Timofti și Valeriu Zgonea au subliniat caracterul special și evolutiv al

relațiilor dintre cele două țări. A fost întărită disponibilitatea părților de a intensifica raporturile politice și cele economice, importante pentru integrarea europeană a Republicii Moldova, și finalizarea proiectelor comune de infrastructură.

Președintele Timofti a mulțumit părții române pentru sprijinul în depășirea consecințelor embargoului comercial la care este supusă Republica Moldova și pentru investițiile în sistemele de educație și de sănătate din țara noastră.

Șeful statului a salutat faptul încheierii unui Memorandum

de înțelegere între Parlamentul Republicii Moldova și Parlamentul României. Documentul deschide posibilitatea oferirii de către partea română a asistenței în procesul legislativ din Republica Moldova, în vederea consolidării instituțiilor, combaterii corupției, îmbunătățirii cadrului de afaceri și dezvoltării economice.

Președintele Camerei Deputaților a Parlamentului României, Valeriu Zgonea, a arătat, la rândul său, că România și întreaga clasă politică de la București vor continua să susțină Republica Moldova în aspirația sa către moderni-

zare, asigurare a securității și prosperitate socială. „Transmitem un semnal, prin tot ceea ce facem pentru Republica Moldova, pentru creșterea investițiilor și reducerea in justiției sociale”, a declarat Valeriu Zgonea. Oficialul român a spus că voința politică și respectarea angajamentelor de către autoritățile de la Chișinău sunt determinante pentru succesul reformelor europene.

La întrevedere au participat lideri ai grupurilor parlamentare române, consilieri prezidențiali moldoveni și ambasadorul României la Chișinău, dl Marius Lazurca.

Delegația FMI în vizită de lucru la Chișinău

Președintele Parlamentului Republicii Moldova, Andrian Candu, a avut o întrevedere cu echipa de experți ai Fondului Monetar Internațional (FMI), condusă de Ivanna Vladkova-Hollar. Delegația FMI se află în vizită de lucru la Chișinău, în perioada 22 septembrie – 6 octombrie 2015, în contextul pregătirilor pentru consultările periodice pentru anul curent și inițierea discuțiilor cu privire la politicile care ar putea sta la baza unui program

susținut de Fondul Monetar Internațional.

Principalele subiecte abordate în cadrul întrevederii s-au referit la obiectivele delegației FMI în cadrul vizitei de documentare la Chișinău, evoluțiile contextului politic și economic în Republica Moldova, perspectivele colaborării FMI cu țara noastră în perioada imediat următoare.

Președintele Parlamentului a punctat prioritățile agendei legislative pentru sesiunea de toamnă, reconfirmând angajamentele autorităților pentru asigurarea cadrului normativ necesar pentru accelerarea reformelor, adoptarea pachetelor legislative în domeniul agricol și financiar-bancar, politiciii bugetar-fiscale.

Andrian Candu a declarat că relația de cooperare cu FMI este foarte importantă pentru Republica Moldova, țara noastră fiind interesată în dezvoltarea colaborării, inclusiv de expertiza FMI în evaluarea activității Băncii Naționale a Moldovei și îmbunătățirea mediului financiar-bancar din țara noastră, pentru a evita în viitor situații în care ar putea fi pusă în pericol stabilitatea financiară a statului.

„FMI își dorește să vadă în autoritățile Republicii Moldova un partener stabil, pregătit să-și asume noi angajamente. În baza discuțiilor anterioare, noi considerăm că există posibilitatea ca, la începutul anului viitor, după finalizarea procedurilor interne ale FMI,

să avem un nou program de asistență din partea Fondului Monetar Internațional”, a mai declarat Andrian Candu.

La rândul său, Ivanna Vladkova-Hollar a salutat măsurile întreprinse de autoritățile Republicii Moldova pentru redresarea situației în sectorul financiar-bancar. Oficialul FMI a confirmat deschiderea pentru un dialog constructiv cu instituțiile moldovenești pe durata mandatului său.

Notă. Republica Moldova a devenit membru al Fondului Monetar Internațional la 12 august 1992. Ultimul Program al FMI cu Republica Moldova s-a finalizat la sfârșitul lunii aprilie 2013, țara noastră beneficiind de asistență în valoare de circa 577,15 mil. dolari SUA.

Delegația Republicii Moldova la Adunarea Generală ONU

Delegația Republicii Moldova, condusă de Primul-Ministru Valeriu Streleț, a participat în perioada 28 septembrie – 1 octombrie, la Segmentul

Înalt din cadrul sesiunii a 70-a a Adunării Generale ONU, reuniune care adună lideri politici și oficiali din majoritatea statelor lumii.

Evenimente distincte pentru delegația țării noastre au fost întâlnirea cu Secretarul General ONU, Ban Ki-moon, și prezentarea de la tribuna principală a ONU de către Primul-Ministru Valeriu Streleț a

discursului principal din numele Republicii Moldova, în seara zilei de 30 septembrie.

Pe parcursul vizitei, șeful Executivului de la Chișinău a avut întrevederi bilaterale cu omologul său din Suedia, cu Președinții Bulgariei și Lituaniei, cu Directorul Executiv al Corporației Provocările Mileniului (MCC), Dana J. Hyde, precum și cu oficiali din cadrul

Departamentului de Stat al SUA, cu reprezentanți ai companiilor din domeniul energiei etc.

În cadrul vizitei în Statele Unite ale Americii, au fost, de asemenea, purtate discuții cu conducerea Fondului Monetar Internațional în vederea consolidării cooperării bilaterale și impulsării dezvoltării Republicii Moldova.

ȘEDINȚA SENATULUI ACADEMIEI

Pe 29 septembrie curent, a avut loc ședința ordinară a Senatului Academiei de Administrare Publică, ea fiind moderată de președintele acestuia, **dl Andrei GROZA, prim-prorector al Academiei, doctor în istorie, conferențiar universitar**. Senatul a examinat o serie de chestiuni, ce țin de activitatea didactică, metodică și științifică a Academiei de Administrare Publică.

În primul rând, a fost examinat minuțios și adoptat Planul de activitate al Senatului pentru anul de studii 2015-2016, care prevede, între altele, chestiuni ce țin de examinarea și adoptarea tematicii tezelor de master, efectuarea unor modificări în regulamentele de activitate ale subdiviziunilor structurale, activitatea de cercetare științifică și realizarea programelor la studii prin doctorat, organizarea și desfășurarea procesului de dezvoltare profesională a personalului, valorificarea rezultatelor

O informație în această chestiune a prezentat **dna Silvia DULSCHI, secretar științific al Senatului, doctor, conferențiar universitar interimar**.

Membrii Senatului au luat, de asemenea, în discuție și au aprobat efectivul de ore pentru anul de studii 2015-2016 pentru fiecare catedră a Academiei. Senatul a obligat Departamentul învățământ superior să monitorizeze activitățile de instruire, să evalueze și să verifice realizarea planurilor de învățământ și a planurilor individuale ale corpului profesoral didactic la toate formele de instruire, prezentând informații analitice semestriale la ședințele Senatului.

În această chestiune a prezentat o informație **dna Maria STRECHII, director al Departamentului învățământ superior al Academiei, doctor, conferențiar universitar**.

Senatul a examinat, de asemenea, Regulamen-

lui de formare profesională a specialiștilor în domeniile prestate de Academie, acordând asistență organizatorică, informațională și metodică catedrelor, cadrelor didactice, metodiștilor și al-

ginea agendei Senatului, dl Andrei Groza a menționat necesitatea promovării de către corpul profesoral-didactic a culturii calității în procesul educațional prin acțiuni de îmbunătățire a activității

tor participanți ai procesului educațional. O informație în această chestiune de pe ordinea de zi a prezentat **dl Aurel SÎMBOTEANU, prorector, doctor, conferențiar universitar**.

Senatul Academiei de Administrare Publică a adoptat hotărârea cu privire la conferirea titlului științifico-didactic de conferențiar universitar **dlui Ion TIPA, doctor în drept, conferențiar universitar interimar la Catedra științe juridice**, urmând să înainteze un demers către Consiliul

organizatorico-didactice, metodico-instructive, în baza unor criterii și principii de natură profesională și morală, care să genereze performanță academică și competențe profesionale.

În chestiunile înscrise pe ordinea de zi a Senatului s-au pronunțat **Oleg BALAN, ministrul afacerilor interne al Republicii Moldova, doctor habilitat, profesor universitar, Ion DULSCHI, șef Catedră științe administrative, doctor, conferențiar universitar, Tatiana TOFAN, șef Catedră economie și management public, doctor, conferențiar universitar, Orest TĂRÎȚĂ, șef Catedră științe politice și relații internaționale, doctor, conferențiar universitar, Ana GOREA, doctor, conferențiar universitar**, și alții.

Asupra chestiunilor examinate Senatul Academiei de Administrare publică a adoptat hotărârile corespunzătoare.

Mihai MANEA

obținute în cadrul proiectelor științifice naționale și internaționale, examinarea și aprobarea Planului de învățământ pentru anii de studii 2016-2018 și a.

tul comisiei de asigurare a calității din cadrul Academiei de Administrare Publică, acesta prevăzând că ea va coordona activitatea de asigurare a calității procesu-

lui de formare profesională a specialiștilor în domeniile prestate de Academie, acordând asistență organizatorică, informațională și metodică catedrelor, cadrelor didactice, metodiștilor și al-

Luând cuvântul pe mar-

Dezvoltarea regională: politici de implementare în Republica Moldova și Polonia

Pe 21 septembrie 2015, la Academia de Administrare Publică a avut loc o masă rotundă cu genericul „Schimbul de opinii și experiență în procesul implementării politicii de dezvoltare regională în Republica Moldova și Polonia”, la care au participat reprezentanți ai Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor al Republicii Moldova, Academiei de Administrare Publică, ai Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării al Poloniei și Academiei de Studii Economice din Varșovia, precum și formatori ai modului „Dezvoltare regională”. Masa rotundă a fost organizată în cadrul proiectului moldo-polonez „Suport oferit administrației publice din Republica Moldova, în elaborarea Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională 2016-2020” (coordonator de proiect - Grzegorz Pragert, Departamentul de coordonare și dezvoltare a strategiilor și politicilor al Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării al Poloniei).

În deschiderea ședinței de lucru a mesei rotunde, prim-prorectorul Academiei, dl Andrei GROZA, doctor, conferențiar universitar, a făcut o scurtă prezentare a instituției, a procesului de studii, sub-

liniind importanța tematicii mesei rotunde și faptul că implementarea cu succes a strategiei de dezvoltare regională depinde, în esență, de trei factori: științific, organizatoric și politic. Dumnealui a menționat că această masă rotundă este binevenită pentru a ne informa cum s-a dezvoltat și a evoluat în Polonia strategia de dezvoltare regională și care este aportul autorităților publice în acest proces, prin discuții urmând a fi determinate direcțiile prioritare ale colaborării de mai departe în acest domeniu.

Dl Igor MALAI, șef-adjunct al Direcției generale dezvoltare regională a Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, s-a referit la necesitatea imperioasă de elaborare a documentelor privind Stra-

tegia națională de dezvoltare regională în scopul consolidării capacităților autorităților locale în domeniul dezvoltării regionale, pe care, deocamdată, îl cunosc superficial. În procesul de elaborare a strategiei de dezvoltare regională se observă un vădit interes al autorităților locale și implicarea Academiei de Administrare Publică în acest proces va da un nou impuls elaborării și finalizării documentelor acestei strategii.

Dna Aurelia ȚEPORDEI, director al Departamentului dezvoltare profesională, a menționat, în acest context, că în colaborare cu Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor și Agenției pentru Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ) au fost elaborate programe pentru cursuri

de instruire la tema dezvoltării regionale, pe care le-au frecventat deja peste 200 de funcționari publici din autoritățile publice de toate nivelurile.

Oaspeții, Piotr Zygadło, Tomasz Kot, specialiști ai Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării al Poloniei, și experții Maciej Borsa, Paulina Legutko-Kobus, Aleksandra Jadach-Sepiolo au povestit, la rândul lor, despre implementarea strategiilor și politicilor de dezvoltare regională, despre procesul de pregătire a funcționarilor publici, aplicarea standardelor UE în acest domeniu. Au urmat discuții, întrebări și răspunsuri, fiind abordate asemenea aspecte, precum formarea formatorilor, elaborarea cursurilor, modalitățile de evaluare a politicilor strategiei de dezvoltare regională etc., accentele fiind puse pe preluarea experienței poloneze avansate în domeniul dezvoltării regionale.

În final, părțile au convenit de a aprofunda colaborarea, conform prevederilor proiectului, pentru finalizarea și implementarea în termene optime a Strategiei naționale de dezvoltare regională în Republica Moldova.

Vitalie NICA

A început anul de studii la secția cu frecvență redusă

(Sfârșit. Încep. în pag. 1)

În continuare, au adresat felicitări noilor colegi și mulțumiri corpului profesoral-didactic al Academiei, reprezentanți ai masteranzilor anului I.

Irina ROGACIOV, specializarea *Drept constituțional și drept administrativ*, a menționat că prima experiență la Academie a avut-o acum trei ani, când a făcut cursuri de instruire, și atunci a hotărât de

a se pregăti pentru studii de masterat la această instituție de mare prestigiu, care oferă posibilități majore de a te afirma în cariera profesională, de a te perfecționa permanent și a fi de un real folos țării tale.

Daniela NEDELICIUC, specializarea *Administrarea publică*, a spus că motivația de a face studii de masterat la Academie a fost alegerea sa anul acesta în funcția de consilier lo-

cal, ceea ce impunea acumularea de cunoștințe în domeniul administrației publice, exprimându-și bucuria că a reușit să treacă cu brio concursul de admitere și să devină masterandă la această instituție de elită, unica instituție, unde poți deveni funcționar public bine pregătit de a presta servicii de calitate comunității.

În finalul ședinței festive, cei prezenți au onorat Imnul Academiei.

Prorectorul Academiei, dl **Aurel SÎMBOTANU**, doctor, conferențiar universitar, a ținut o prelegere inaugurală cu genericul „Locul și rolul Academiei de Administrare Publică în sistemul educațional și administrativ al Republicii Moldova”, după care masteranzii au avut primele ședințe la cele două catedre, fiind pus începutul noului an de studii, învățământ cu frecvență redusă.

Ion AXENTI

Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova (CCI) își propune să contribuie la dezvoltarea mediului de afaceri la nivel local prin implementarea Agendei Locale de Business (ALB), fiind semnate, în acest scop, două Acorduri de colaborare cu Consiliile raionale Ștefan Vodă și Căușeni.

Președintele Camerei de Comerț și Industrie, Valeriu Lazăr, a menționat că obiec-

Agenda Locală de Business pentru un mediu prosper de afaceri la nivel local

pieței UE, datorită Acordului de Comerț Liber Aprofundat și Cuprinzător, operatorii economici au nevoie de cunoștințe și contacte. Acest gen de acorduri va contribui la realizarea obiectivelor propuse, care creează cadrul de colaborare cu consiliile raionale, bazat pe colegialitate și comunicare."

lui Ștefan Vodă, și Ion Ciontolei, președintele raionului Căușeni, și-au exprimat disponibilitatea de a colabora în cadrul Agendei Locale de Business și încrederea că acordurile semnate cu CCI vor contribui la dezvoltarea mediului de afaceri din regiune. Este o oportunitate și pen-

tru gestionarea mai eficientă a bugetelor locale, în conformitate cu prevederile noului sistem al finanțelor publice locale.

Misiunea ALB este de a contribui la dezvoltarea afacerilor la nivel local și regional și dezvoltare a sectorului privat în Republica Moldova, stimularea inițiativei private și

îmbunătățirea mediului de afaceri, creșterea capacității membrilor CCI prin participarea activă în procesul decizional în domeniul reglementării activității de afaceri în Moldova, dezvoltare de politici publice cu scopul stabilirii unui dialog public-privat transparent și eficient.

După cum ne-a informat președintele raionului

prin atragerea investițiilor, a infrastructurii localităților raionului. Unul dintre primele proiecte, prevăzute pentru anul viitor este lansarea concursului „Cel mai bun vin de casă,” cu perspectiva de a deveni un concurs tradițional anual. Domnul Ion Ciontolei mai menționează că dezvoltarea sectorului economic la nivel de raion și de localitate va avea efecte benefice și asupra gestionării mai eficiente a bugetelor la nivel de raion și de primărie care, în conformitate cu Legea cu privire la finanțele publice locale, urmează să fie suplimentate pe baza colectării taxelor locale.

Părțile au mai convenit, că după 4 ani, în cazul în care nici o parte nu a declarat în scris dorința de a denunța Acordul, valabilitatea acestuia se prelungește pentru următorii 4 ani.

Un asemenea Acord a fost semnat zece zile mai târziu și cu Consiliul raional Cahul. Președintele raionului Cahul, Ion Groza, s-a arătat deschis acestei colaborări, afirmând că dialogul, în acest caz, este într-adevăr cel mai important lucru: „Prin dialog putem dezvolta niște idei și sarcini

comune, să punem umărul și să creăm niște condiții pentru înflorirea raionului Cahul, pentru că aici avem și un potențial uman foarte bun. Recent, am efectuat o analiză pe raion și știm că în satele raionului sunt oameni care ar putea fi implicați”, a conchis președintele raionului Cahul.

Urmează ca această practică să fie extinsă pe întreg teritoriul republicii.

Luminița BOICIUC

tivele CCI și ale celor două Consilii raionale în domeniul dezvoltării mediului de afaceri coincid, or, având întreprinderi puternice în teritoriu, noi locuri de muncă, crește și baza fiscală a raioanelor și, respectiv, dezvoltarea infrastructurii locale și bunăstarea populației. „Misiunea CCI este de a contribui la dezvoltarea întreprinderilor și de a reprezenta operatorii economici în raport cu autoritățile publice. La nivel central, sistemul de comunicare funcționează prin participarea CCI la ședințele Guvernului, Consiliului economic al Primului-Ministru și în colegiile unui șir de ministere, iar Agenda Locală de Business va permite CCI, prin intermediul filialelor sale, să instituționalizeze dialogul public-privat la nivel local”, a menționat Valeriu Lazăr.

Potrivit președintelui CCI, „în contextul economic actual, care presupune limitarea accesului pe un șir de piețe tradiționale și deschiderea

Acordul prevede că părțile semnate intenționează să coopereze în următoarele domenii:

- asistența în atragerea investițiilor străine în proiecte prioritare la nivel regional și local;

- consolidarea și dezvoltarea cooperării interregionale și internaționale, cu valorificarea oportunităților investiționale în raion;

- dezvoltarea infrastructurii raionale adecvate pentru a sprijini inovarea, prin utilizarea mecanismelor de parteneriate public-private;

- utilizarea mecanismelor extrajudiciare de soluționare a litigiilor, care activează pe lângă CCI a RM, în soluționarea

conflictelor apărute în domeniul comerțului exterior, investiții și inovații;

La rândul lor, Nicolae Molozea, președintele raionu-

Căușeni, Ion CIONTOLEI, urmează să fie elaborate o serie de măsuri și proiecte menite să susțină producătorii locali, să-și dezvolte afacerile

Politicile locale durabile – premisele consolidării autonomiei locale

Odată cu alegerile locale din vara acestui an, administrațiile publice locale din Moldova au fost învestite cu noi responsabilități, una dintre cele mai importante fiind elaborarea planurilor strategice de dezvoltare locală, necesare pentru asigurarea viitorului unei comunități. Despre importanța planificării strategice, transparența decizională, dar și alte aspecte importante în organizarea administrației publice locale au aflat la 16 septembrie, cei 32 de participanți la seminarul noilor aleși locali din raionul Cantemir.

Evenimentul a pus în vizor competențele autorităților publice locale, elaborarea politicilor locale, descentralizarea financiară prin prisma bugetelor locale performante și, nu în ultimul rând, gestionarea serviciilor publice. Tot în cadrul seminarului, experții IDIS „Viitorul” le-au prezentat participanților bune practici în domeniul prestării serviciilor publice și a descentralizării.

„Fiecare primar, după ce este ales de cetățeni și investit în funcție trebuie să cunoască regulile de joc din interiorul primăriei. Aceste reguli se referă, în special, la cadrul legislativ și din moment ce știi să citești legile printre rânduri, ai drumul deschis pentru a acționa în favoarea oamenilor care te-au ales și a colabora, totodată, cu alte autorități publice din țară”, este de părere expertul Anatol Moldovan.

Aleșii locali prezenți la seminar au apreciat pozitiv subiectele prezentate și au venit cu sugestii ca astfel de evenimente de instruire să aibă loc mai des pentru noii aleși locali. „Am aflat lucruri noi și interesante despre funcționarea primăriei și competențele unui primar, chiar dacă am activat mulți ani în calitate de consilier. Cel mai important lucru însă am conștientizat că autonomia locală este un lucru sfânt și nicio altă primărie sau autoritate centrală nu trebuie să manipuleze activitatea primăriei pe care o conduce”, a menționat Tudor

Hantea, noul primar al satului Coștangalia din raionul Cantemir.

În același context, Olga Pac, primarul din satul Vișniovea care a câștigat alegerile cu un avans de

a presta servicii publice calitative pentru cetățeni”.

În schimb, primarul din satul Sadăc, Ion Gârnu, ar vrea să știe cum reușesc alte primării din țară să atragă investiții, iar Ion Bârză din Cârpești ar vrea să învețe din exemplele pozitive de gestionare a finanțelor locale din statele europene.

un singur vot consideră că autoritățile locale din Moldova mai au încă mult de lucru la capitolul serviciilor publice: „Din păcate, satele noastre nu au o infrastructură bine dezvoltată și nici servicii publice puse la punct. Din acest motiv, este foarte important să vedem care sunt exemplele pozitive de gestionare a serviciilor publice la nivel local. Un exemplu care mi-a atras atenția astăzi au fost întreprinderile municipale care pot fi create prin cooperare intercomunitară cu scopul de

Reamintim că în perioada septembrie – decembrie 2015, în 16 localități din țară au loc seminare pentru noii aleși locali.

Notă. Seminarele de instruire au loc în cadrul proiectului „Consolidarea autonomiei locale prin creșterea profesionalismului noilor aleși locali în Republica Moldova”, finanțat de Fundația Hanns Seidel și implementat de IDIS „Viitorul”.

Diana LINGU,
coordonatorul relațiilor
publice, IDIS „Viitorul”

În perioada 22 – 24 septembrie curent, Academia de Administrare Publică a organizat, în parteneriat cu Comisia Națională de Integritate, în cadrul Proiectului PNUD, cursul de formare a formatorilor – Integritatea personalului din administrația publică.

Scopul cursului l-a constituit pregătirea unui grup de formatori pentru conducerea eficientă a sesiunilor de instruire în domeniul integrității funcționarilor publici.

În cadrul training-ului participanții și-au aprofundat cunoștințele în domeniul integrității profesionale, au luat cunoștință de metodele

moderne de instruire interactivă (prezentări, studiu de caz, lucrul în grup, discuții, joc pe rol etc.), precum și

aplicarea lor în practică, au fost antrenați în activități de elaborare și conducere a unei sesiuni de instruire, utilizând cele mai adecvate metode și mijloace vizuale etc.

Ulterior, formatorii certificați în cadrul training-ului respectiv vor participa la livrarea cursului de instruire „Integritatea funcționarului public” destinat funcționarilor publici din administrația publică centrală și locală.

Cor. „F.P.”

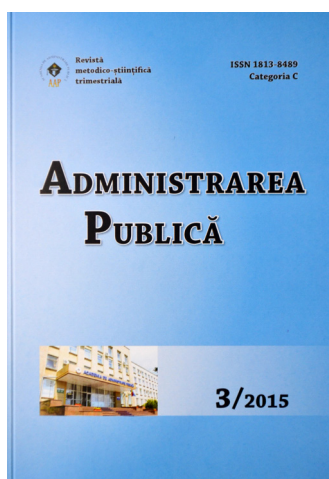
Integritatea personalului din administrația publică

A apărut revista „Administrarea Publică” nr. 3/2015

„Consolidarea capacității instituționale a administrației publice locale în condițiile descentralizării administrative” – acesta este genericul studiului, cu care **Angela POPOVICI**, doctor, conferențiar universitar la Academia de Administrare Publică, inaugurează nr. 3 al revistei „Administrarea Publică”, apărută recent și pusă la dispoziția abonaților și a cititorilor, a funcționarilor publici, a aleșilor locali, a tuturor celor care se interesează de problemele administrării publice. Prin aserțiunile emaneate în investigația sa științifică originală autoarea ne sugerează că „reforma în administrația publică trebuie să conducă la o profesionalizare a activității desfășurate în instituțiile administrației publice locale. Fără idei și concepte, menționează exegeta, fără creativitate și deschidere, fără inovație, în general, administrația publică locală din R. Moldova nu se poate reforma”.

La rubrica, „Administrarea publică: teorie și practică”, este plasat și articolul „Buna guvernare: caracteristici, dimensiuni și metode de evaluare”, semnat de **Tatiana ȘAPTEFRĂȚI**, doctor, conferențiar universitar la aceeași instituție de învățământ superior.

Compartimentul „Societatea civilă și statul de drept” este susținut de **Nicolae ROMANDAȘ**, doctor, profesor universitar, Academia de Administrare Publică, și **Eduard BOIȘTEANU**, doctor habilitat, conferențiar universitar, Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți, cu articolul „Reflecții privind modificarea contractului individual de muncă”, de **Andrei GUȘTIUC**, doctor, conferențiar universitar, Academia de Administrare Publică, **Ludmila GUȘTIUC**, conferențiar universitar, Institutul de Cercetări Ju-

ridice și Politice al Academiei de Științe a Moldovei, **Cristina ȚÎȘCUL**, doctorandă, Institutul de Cercetări Juridice și Politice al Academiei de Științe a Moldovei, care sunt semnatarii studiului „Sectorul bancar al Republicii Moldova - principala amenințare în adresa procesului de implementare a Acordului de Asociere RM-UE”, precum și de **Ion ROȘCA**, procuror-adjunct al raionului Rîșcani – autorul articolului „Prezumția de nevinovăție – drept-garanție al fiecărui individ în fața justiției”.

Tatiana MANOLE, doctor habilitat, profesor universitar, Academia de Administrare Publică, inaugurează rubrica „Economie și finanțe publice” cu un studiu profund științific și foarte actual „Impactul noului sistem de elaborare a bugetelor unităților administrative teritoriale asupra modului de administrare a resurselor bugetare”, după care urmează **Ecaterina BARBĂROȘIE**, doctor, conferențiar universitar, Academia de Administrare Publică, și **Nadejda NAZAR**, doctor, conferențiar universitar, Universitatea Agrară de Stat din Moldova, cu articolul „Eficiența managementului riscului în securitatea informațională a Republicii Moldova”, și **Oleg FRUNZE**, doctor, lector superior universitar, Academia de Administrare Publică, care semnează eseu „Propășire – de la bunăstare la prosperare”.

Rubrica „Relații internaționale și integrare europeană” este de data aceasta cea mai consistentă și mai bogată, aici fiind inserate articolele semnate de **Oleg BALAN**, doctor habilitat, profesor universitar, ministru al afacerilor interne al Republicii Moldova, și **Mihai POALE-LUNGI**, doctor, conferențiar universitar, președinte al Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, ex-judecător la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, - „Obligații extrateritoriale ale statelor-părți la tratatele în domeniul drepturilor omului”, **Alexandru GRIBIN-CEA**, doctor habilitat, profesor universitar, Academia de Administrare Publică, **Ludmila TĂBĂCARU**, manager, Federația Moldovenească de Fotbal, și **Aliona DANILIUC**, doctor, Universitatea de Studii Europene din Moldova, - „Comerțul exterior și aportul misiunilor externe ale Danemarcei”, **Silvia DULSCHI**, doctor, conferențiar universitar interimar, Academia de Administrare Publică, - „Practici diplomatice ale regatului Dacia în contextul relațiilor cu lumea limitrofă”, și **Gheorghe CĂLDARE**, doctor, conferențiar universitar, Universitatea de Stat din Moldova, - „Aspecte de asigurare a securității naționale a Republicii Moldova în contextul agravării situației geopolitice din regiune”.

Acest număr de revistă se încheie în mod tradițional cu rubrica „Tribuna tânărului cercetător”, la care majoritatea articolelor sunt semnate de tineri savanți din Ucraina vecină: **Tatiana KORNEEV**, asistent la Catedra economia muncii și management a Universității Tehnice Naționale din Kirovograd, - „Investigarea impactului factorilor de dezvoltare a economiei naționale a Ucrainei asupra eficienței muncii”, **Dmitri GAIDAȘ**, magistrul în administrarea publică, doctorand, Ca-

tedra managementul protecției sănătății publice a Academiei Naționale de Administrare Publică pe lângă Președintele Ucrainei, - „Direcțiile politice ale politicii de stat în vederea sporirii eficienței funcționării sistemului de ocrotire a sănătății în Ucraina”, **Natalia KALINET**, doctorandă, Catedra politica de cadre și serviciul public a Institutului Regional de Administrare Publică din Lvov al Academiei Naționale de Administrare Publică pe lângă Președintele Ucrainei, - „Realizarea competențelor autorităților administrației publice din Ucraina la nivel regional”, **Lilia KRIVONOS**, doctorandă, Catedra administrarea publică și dezvoltarea socială, Academia Națională de Administrare Publică pe lângă Președintele Ucrainei, - „Mecanisme de stat în sfera contracarării acțiunilor de legalizare (spălare) a veniturilor provenite pe cale criminală: aparatul de noțiuni și categorii”, **Konstantin KONDAKOV**, doctorand, Catedra administrare publică și cadastru funciar, Universitatea Clasică Privată, orașul Zaporojie, Ucraina, - „Analiză comparativă a oportunităților de implementare a e-Guvernării în Ucraina și în alte țări postsovietice”.

La această rubrică mai sunt inserate articolele semnate de tinerii cercetători din Moldova – **Ina GORTOLOMEI**, magistrul, consultant principal, Direcția politică și cooperare regională, Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor al Republicii Moldova („Experiența statelor Uniunii Europene în dezvoltarea managementului urban”) și **Elena TĂNASE**, doctorandă, Institutul de Cercetări Juridice și Politice al Academiei de Științe a Moldovei („Accesul liber la justiție – drept fundamental cu valoare de principiu constituțional”).

Mihai GHEORGHE

Dezvoltarea profesională a funcționarilor publici este una dintre direcțiile principale de activitate a Academiei de Administrare Publică, precum sunt cursurile de instruire, organizate conform comenzii de stat sau la solicitările autorităților locale. În acest context, ne propunem să abordăm pe paginile ziarului „Funcționarul Public” diverse aspecte din activitatea autorităților publice pentru a veni cu explicații, sugestii, propuneri privind perfecționarea procesului de administrare, precum și a răspunde la întrebările pe care le veți adresa.

Astăzi vă propunem unele reflecții privind importanța carnetului de muncă ale dlui Nicolae ROMANDAȘ, doctor în drept, profesor universitar, Academia de Administrare Publică

Nicolae ROMANDAȘ
doctor în drept,
profesor universitar

Carnetul de muncă constituie documentul ce confirmă activitatea de muncă a salariaților pe teritoriul Republicii Moldova.

Completarea, păstrarea și evidența carnetului de muncă se efectuează în corespundere cu Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 1449 din 24.12.2007 „Privind carnetul de muncă”.

Primul pas care urmează a fi îndeplinit de angajator este numirea printr-o dispoziție (decizie, hotărâre, ordin) a conducătorului unității persoană responsabilă pentru perfectarea carnetelor de muncă.

Carnetele de muncă se întocmesc în mod obligatoriu pentru toți salariații care au lucrat, cel puțin, 5 zile în cadrul unității, indiferent de tipul de proprietate și forma organizatorico-juridică a acesteia, inclusiv pentru salariații nescriptici și salariații - cetățeni străini și apatrizi.

Fiecare salariat poate fi titular al unui singur carnet de muncă de model nou. Excepție constituie cazul în care au fost completate toate paginile cu coloanele respective ale carnetului de muncă și apare deci necesitatea de a întocmi un nou carnet de muncă, înscrierile numerotându-se crescător.

Deținerea mai multor car-

CARNETUL DE MUNCĂ

nete de muncă de model nou atrage nulitatea de drept a înscrierilor din toate carnete de muncă deținute, cu excepția celui eliberat inițial și a celui întocmit suplimentar potrivit pct. 10 din Regulamentul sus-numit.

Carnetul de muncă se completează în limba de stat. În caz de necesitate, la solicitare, salariatului i se poate elibera textul tradus în limba rusă, certificat în modul stabilit, al ordinului (dispoziției, deciziei, hotărârii) în temeiul căruia s-a efectuat înscrierea respectivă în carnetul de muncă.

În cazul în care în carnetul de muncă a fost efectuată o înscriere în limba rusă, specialistul în sfera resurselor umane trebuie să recurgă la procedura de rectificare a unei înscrieri eronate în corespundere cu pct. 17 din Regulamentul privind completarea, păstrarea și evidența carnetului de muncă.

Așadar, în cazul constatării unei înscrieri în limba rusă referitoare la angajare, transfer, recompense etc., rectificarea se face de către unitatea care a efectuat înscrierea, la Capitolul IX al carnetului de muncă, în corespundere cu ordinul (decizia, dispoziția, hotărârea) angajatorului, iar în caz de pierdere a acestuia – conform altui act emis de unitatea respectivă (documentele de arhivă referitoare la activitatea de muncă a salariatului, fișele personale, conturile personale privind salariul etc.), autentificat în modul stabilit de legislație. Din punct de vedere tehnic, rectificarea înscrierii respective se va face printr-o linie ușoară, în așa fel, încât textul să rămână vizibil, indicându-se la Capitolul IX

din carnetul de muncă pagina, numărul și coloana înscrierii eronate și înregistrându-se textul corect. Conform pct. 21 din Regulamentul menționat, sub textul rectificat se indică numărul și data actului în temeiul căruia s-a efectuat rectificarea.

La cererea salariatului, angajatorul este obligat să-i elibereze acestuia o copie a ordinului (dispoziției, deciziei, hotărârii), legalizată în modul stabilit.

Legalizarea copiei ordinului de angajare în muncă se efectuează în modul prevăzut de Regulile de întocmire a documentelor organizatorice și de dispoziție, aprobate prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 618 din 5 octombrie 1993. Așadar, potrivit dispozițiilor pct. 1.12 din Regulile menționate, pentru legalizarea copiei documentului, mai jos de elementul „Semnătura”, se înscrie „Pentru conformitate” sau „Conform cu originalul”, precum și denumirea funcției pe care o deține persoana care a legalizat copia, semnătura sa personală, numele, prenumele și data.

În cazul în care copia documentului este expediată în alte unități sau înmănată personal, semnătura de legalizare se confirmă prin ștampilă.

În carnetul de muncă se înscriu: numele și prenumele salariatului; denumirea unității emitente; localitatea, anul, luna și ziua întocmirii; datele referitoare la identitatea și starea civilă a salariatului; modificările privind starea civilă și numele salariatului după întocmirea carnetului de muncă; studiile; pregătirea profesională; datele referitoare la activitatea de muncă,

la stimulări și recompense; certificarea eventualelor rectificări ale înscrierilor eronate sau incomplete; numerele de identificare de stat al salariatului și al unității în care lucrează acesta (IDNP și IDNO).

Numerele de identificare de stat (IDNP și IDNO) se înscriu la capitolul „Mențiuni”.

În carnetul de muncă nu se înscriu sancțiunile disciplinare.

Toate înscrierile referitoare la angajare, transfer, stimulări și recompense se efectuează în corespundere cu ordinele (dispozițiile, deciziile, hotărârile) angajatorului, în termen de, cel mult, șapte zile calendaristice de la emiterea acestora. Înscrierile referitoare la încetarea contractului individual de muncă se efectuează în ziua eliberării, în strictă conformitate cu ordinul (dispoziția, decizia, hotărârea) angajatorului.

Unitatea este obligată să aducă la cunoștința salariatului, contra semnătură în fișa personală, orice înscriere efectuată în carnetul de muncă, în temeiul ordinului (dispoziției, deciziei, hotărârii) de angajare, transfer sau eliberare. În fișa personală se repetă cu exactitate înscrierile din carnet.

În cazul constatării unei înscrieri eronate sau incomplete referitoare la angajare, transfer, recompense etc., rectificarea sau completarea se face de către unitatea care a efectuat înscrierea, la capitolul IX al carnetului de muncă, în corespundere cu ordinul (decizia, dispoziția, hotărârea) angajatorului, iar în caz de pierdere a acestuia – conform altui act emis de unitatea respectivă, autentificat în modul stabilit de legislație.

(Va urma)

Carol al XII-lea la Varnița

O pagină deosebită în istoria satului Varnița rămâne a fi staționarea aici, din vara anului 1711 până la începutul anului 1713, a regelui suedez, Carol al XII-lea, care s-a refugiat în această localitate cu rămășițele armatei sale după înfrângerea în bătălia de la Poltava.

Inițial, s-a aflat la Tighina, ulterior s-a retras la Varnița din motivul că Nistrul a crescut și i-a inundat tabăra.

Pe parcursul a câtorva luni, ei au locuit chiar în sat, cortul regelui aflându-se nu departe de biserică. Între timp și-au construit locuințe lângă sat, aproape de malul înalt al Nistrului, unde au trecut odată cu răcirea vremii, numindu-și campamentul de aici Noul Stockholm. Istoricul rus F. K. Brun (1804-1880) menționează că pentru rege a fost înălțată o casă minunată, în a cărei vecinătate au fost ridicate încă câteva, prevăzute pentru cancelarie și apropiatului regelui. Soldații, în număr de până la 500, au fost cazați în bordeie.

Wilhelm Lagus, profesor la Universitatea din Uppsala, cea mai veche instituție de învățământ superior din Suedia, întemeiată în 1477, a vizitat în 1840 satul Varnița cu scopul de a se documenta în privința taberei fostului suveran al țării sale. Potrivit descrierii savantului suedez, lagărul era situat la marginea unui mal înalt, ce cobora treptat spre râu. La sud se vedeau turnurile cetății Bender, la vest – câteva dealuri, la nord – satul Varnița, iar în jos panta abruptă era scăldată de valurile repezite ale Nistrului. Lângă fostul lagăr se afla un izvor. Satul era despărțit de tabără de o râpă, peste care suedezii au făcut un pod.

Astfel, satul Varnița devine până în februarie 1713 Noul Stockholm în istoria Suediei, reședința regală a acestui stat nordic. De aici, Carol al XII-lea își conduce țara, dând dispoziții prin intermediul curierilor care poposeau din când în când pe malul Nistrului. Totodată,

în acest răstimp Varnița se transformă în „unul din centrele diplomatice din Europa”, unde regele suedez, care se bucura de o înaltă apreciere din partea monarhilor europeni, era vizitat de importanți demnitari ai unor state și de unde întreținea o intensă corespondență.

În același timp este de remarcat și faptul că detașamentul lui Carol și oastea polonă condusă de Józef Potocki au invadat Țara Moldovei, constituind pentru locuitori o povară. Fără a conveni cu domnul Moldovei, Nicolae Mavrocordat, aceste trupe și-au fixat cantonamentele după bunul lor plac. Provoacă adevărate ravagii în țară, maltratând, prădând și omorând pe cei care nu li se supuneau, „folosindu-se de nenorocirii moldoveni ca de robi luați cu arma”, prezența lor devenise pentru Moldova – după spusele domnitorului – „grozavă și de nesuferit”⁶.

Curând însă relațiile dintre sultan și regele suedez aflat la Varnița s-au înrăutățit brusc.

Despre lupta care a avut loc în luna februarie 1713 a ținut să menționeze și un cronicar anonim, care povestește că hanul și pașa „au mers asupra craiului, unde era șezând cu oameni săi, în satul Varnița”, și, bătăndu-se cu suedezii cinci ceasuri, i-au burluit și i-au prins.

De la Varnița regele a fost dus în cetate și ținut sub strajă, un timp, în casa pașii. Când a sosit răspuns de la sultan cum să se procedeze în continuare, Carol și suita sa au fost duși la

Adrianopol, indicându-li-se drept loc de trai temporar o localitate situată în preajma acestui oraș, „anume Demirdaș, și nu l-au mai lăsat la Tighine să facă amestecături”.

Astfel, și-a încheiat șederea Carol al XII-lea în apropierea cetății Tighina și la Varnița. Grație acestui eveniment Varnița a devenit renumită, fiind menționată într-un șir de publicații, printre care „Istoria lui Carol al XII-lea” scrisă de iluministul francez Voltaire.

Despre acest loc de popas al lui Carol al XII-lea la Varnița se menționează într-o serie de publicații. În cea semnată de Pavel Svinin, funcționar la Ministerul Afacerilor Externe al Rusiei, care a vizitat Basarabia la sfârșitul anului 1815 – începutul anului 1816, citim următoarele: „Lângă satul Varnița, la trei verste depărtare de Bender, se vede și astăzi pe malul Nistrului locul taberei sau orașului construit de Carol al XII-lea. Semnele lui constau din gropi foarte adânci, dispuse paralel și în linie dreaptă. Pot fi văzute, de asemenea, ambrazuri, valul ce înconjură orașul, ruinele palatului și pulberăria”.

În mai 1828, așteptându-l la Tighina pe Nicolae I, aflat la Dunăre în legătură cu izbucnirea războiului ruso-turc din 1828-1829, împărăteasa Rusiei „a binevoit să viziteze Varnița și cu bunăvoință a ascultat povestirile bătrânilor, dăruindu-i la plecare lui moș Dumitru 50 de ruble. Tot atunci Măiestatea sa i-a ordonat inginerului să ridice planul locului unde a fost lagărul lui Carol”.

În 1924, din inițiativa comandamentului militar român, pe locul de la Varnița, unde s-a aflat casa regelui suedez a fost ridicat un obelisc. Inserând

această informație într-un studiu despre cetatea Tighina, istoricul basarabean Ștefan Ciobanu și-a exprimat următoarea părere: „izvoarele din acea epocă și cercetările la fața locului dovedesc însă că lagărul și casa regelui Carol au fost între Varnița și cetatea Tighina”. Cu alte cuvinte, Ștefan Ciobanu a presupus că tabăra nu s-a aflat pe locul unde a fost instalat obeliscul, ci undeva mai spre sud. Săpăturile arheologice efectuate în primăvara anului 1993 din inițiativa Muzeului Național de Istorie a Moldovei (responsabil de șantier Alexandru Levinschi) au demonstrat însă cu certitudine că locul instalării taberei a fost determinat corect. În timpul săpăturilor a fost scos la iveală fundamentul casei regale.

La momentul actual, terenul pe care este situat obeliscul în cinstea lui Carol al XII se află în gestiunea Muzeului Național de Istorie al Republicii Moldova, care reprezintă o filială a lui.

În perioada anilor 2014-2015 administrația publică locală conlucrează cu o organizație non guvernamentală din Suedia „Nordisk kultur och history formedling” care deja sunt gata să finanțeze lucrările de construcție în acest complex muzeal, fără a obliga comuni-

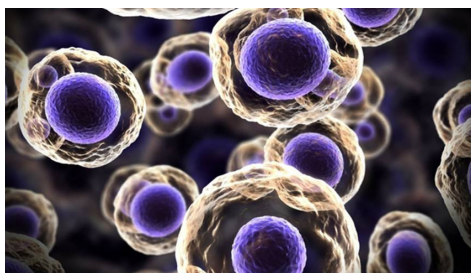

tatea sau alte autorități de a contribui financiar la acest proiect, fiind finanțate de Uniunea Europeană și Statutul Suedez. Administrația publică locală a susținut printr-o scrisoare propunerile organizației menționate care urmează a fi implementate pe parcurs.

Metodă revoluționară de combatere a cancerului

O metodă revoluționară de a „stopa” cancerul, care reprogreamază celulele tumorale pentru a le face să redevină sănătoase, a fost inventată de cercetătorii de la Mayo Clinic din statul

în stadii incipiente de testare, însă creatorii ei spun că această descoperire oferă o nouă rază de speranță bolnavilor de cancer din lumea întreagă, ale căror vieți ar putea fi salvate în viitor.

Spre deosebire de medicamentele anticancer convenționale, care funcționează prin distrugerea celulelor canceroase, studiul cercetătorilor americani a vizat „dezarmarea” acestor celule, pentru a le face să redevină inofensive.

american Florida. Savanții americani au reușit, în cadrul acestui studiu, să transforme celulele tumorale asociate cancerului mamar și celui de vezică urinară, pentru ca acestea să redevină benigne. Ei consideră că și alte tipuri de cancer ar putea fi vindecate cu ajutorul acestei metode revoluționare, deoarece au descoperit un fel de „cod” sau „software biologic” care stopează cancerul.

Noua metodă se află încă

Testele de laborator, realizate pe celule umane, au demonstrat faptul că acele celule tumorale, provenind de la pacienți cu cancer mamar și de vezică, au redevenit „normale”.

Coordonatorii studiului consideră că noua metodă va putea fi aplicată și în cazul altor tipuri de cancer, cu excepția celui cerebral și al sângelui.

care au participat apoi la un fel de joc, ce a inclus 20 de întrebări, fără să vorbească absolut deloc între ei.

În acel experiment, primul participant - cel care avea sarcina de a răspunde la întrebări, fiind denumit „respondent” - și-a pus pe cap un fel de beretă ce era conectată la un encefalograf, care înregistra activitatea undelor cerebrale. Cercetătorii americani au arătat „respondentului”, pe monitorul unui computer, un set de fotografii cu imagini ale unor obiecte comune, iar „respondentul” era invitat să aleagă câte un obiect.

Cercetătorii americani au descoperit că participanții la acest experiment au ghicit

în 72% din cazuri răspunsurile corecte, în comparație cu 18% din cazuri, în cadrul grupului de control.

Acest domeniu de cercetare, ce pare că ține de domeniul științifico-fantasticului, are un potențial uriaș și în diverse aplicații din viața reală, care depășesc cu mult conceptul de „control al minții”.

Printre celelalte experimente, realizate anterior de Chantel Prat și colegii ei, s-a aflat și un studiu care a dus la dezvoltarea unei tehnologii ce a permis unei persoane să activeze diverse dispozitive cu puterea minții și să controleze, tot cu puterea minții, mișcarea mâinilor unei alte persoane.

Elixirul vieții, descoperit

O bacterie care are vârsta de 3,5 milioane de ani, descoperită în permafrostul din Siberia, ar putea fi utilizată pentru a crește longevitatea oamenilor și pentru

a stimula sistemul imunitar. Oamenii au visat dintotdeauna la o poțiune magică, la un fel de „elixir al vieții”, care să le garanteze o tinerețe veșnică. Recent, cercetătorii ruși au anunțat că au obținut progrese importante într-un studiu ce vizează adaptarea unei bacterii „eternе”, ce are vârsta de 3,5 milioane de ani, denumită *Bacillus F*, cu scopul de a ameliora longevitatea oamenilor. Ei au anunțat că au secvențiat ADN-ul acestei bacterii imune la frig și încearcă să identifice acele gene care i-au asigurat o supraviețuire extraordinară de îndelungată în permafrostul din Siberia.

Testele realizate pe organisme vii, în special, pe celule sangvine umane, șoareci, musculițe de oțet și cereale, au arătat, un impact pozitiv.

Profesorul Serghei Petrov, cercetător la Centrul Științific Tyumen, a declarat: „În toate aceste experimente, *Bacillus F* a stimulat creșterea și întărirea sistemului imunitar. Experimentele pe eritrocite și leucocite umane au generat la rândul lor rezultate foarte optimiste”.

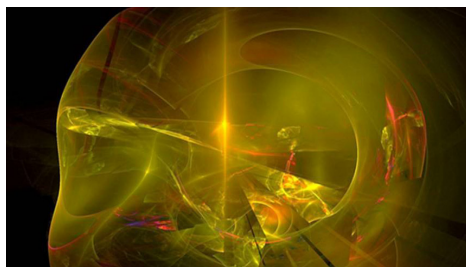
În viitor, bacteria ar putea ameliora sănătatea oamenilor și ar putea conduce la descoperirea unui „elixir al vieții”, a adăugat el.

O altă bacterie descoperită în permafrostul siberian ar deține abilitatea de „a distruge moleculele de petrol, transformându-le în apă, și au potențialul ca, într-o bună zi, să creeze un sistem viabil de curățare a petelor de petrol”, precizează cotidianul *The Siberian Times*.

Telepatia poate deveni realitate

O tehnologie experimentală, ce funcționează ca un fel de interfață creier-creier, ar putea fi folosită pentru ca telepatia (transmiterea gândurilor la distanță, fără mijlocirea organelor de simț obișnuite) să devină într-o bună zi realitate,

Ar putea fi posibil ca oamenii să afle ceea ce gândesc cu adevărat ceilalți oameni -

cel puțin cu ajutorul unei noi tehnologii experimentale. Cercetătorii de la Universitatea Washington au inventat o modalitate pentru a conecta creierul de la doi oameni, prin intermediul internetului,

Evaluarea riscurilor de corupție în cadrul ISM

Centrul Național Anticorupție informează despre demararea procesului de evaluare a riscurilor de corupție în cadrul Inspectoratului de Stat al Muncii (ISM). Acest proces, preconizat pentru 6 luni, vine să ajute instituția să identifice vulnerabilitățile la corupție și să îmbunătățească activitatea acesteia.

Inspectoratul de Stat al Muncii exercită controlul de stat asupra respectării actelor legislative și a altor acte normative în domeniul muncii la întreprinderi, instituții și organi-

zații, cu orice tip de proprietate și formă juridică de organizare, la persoane fizice care angajează salariați, precum și în auto-

ritățile administrației publice centrale și locale. În acest sens, Inspectoratul desfășoară activități de punere în aplicare a legii

prin control și supraveghere, constatare de conformitate sau încălcare a legislației muncii considerate, potrivit pct. 10 din Metodologie, activități vulnerabile legate de sarcinile externe ale Inspectoratului.

Procesul de evaluare va fi finalizat cu un set de propuneri de îmbunătățire a activității instituției evaluate în domeniul de prevenire a corupției, care vor fi elucidate în Planul de Integritate, coordonat în prealabil cu subdiviziunile vizate ale instituției și aprobat prin ordinul directorului.

Avocat cercetat penal

Un avocat stagiar din Chișinău este învinuit de procurori de comiterea traficului de influență săvârșit prin faptul că a primit bunuri în proporții deosebit de mari. Potrivit actului de învinuire, întocmit de Procuratura Anticorupție, avocatul stagiar, susținând că are influență asupra unui judecător din cadrul Curții de Apel Chișinău, care examina procedura de insolabilitate a unui agent economic, a pretins de la ex-administratorul firmei 5.000 de euro pentru a amâna ședința de judecată pe un termen mai lung. În continuare, acesta a mai pretins de la aceeași persoană încă 15.000 de euro pentru a influența judecătorul la emiterea unei încheieri prin care să excludă mai mulți agenți economici din lista creditorilor în procedura de

insolabilitate. Astfel, în iulie curent, inculpatul a primit de la ex-administratorul firmei suma de 5.000 de euro, iar în luna august acesta a fost reținut în flagrant, fiind depistați

la acesta banii primiți anterior.

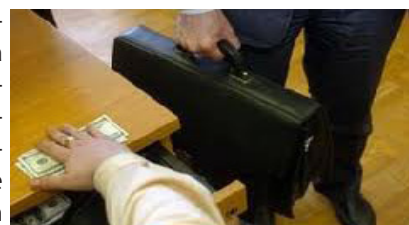
Inculpatul se află în arest preventiv. Procurorii au finalizat urmărirea penală și au expediat dosarul spre examinare judecătorească. Rîșcani, iar dacă va fi găsit vinovat de cele incriminate, avocatul riscă o pedeapsă de până la 7 ani închisoare.

Director de gimnaziu corupt

Directorul unui gimnaziu din orașul Drochia este cercetat penal pentru corupție. Bărbatul a fost reținut de către ofițerii DGT „Nord” a CNA și procurorii anticorupție fiind bănuț de trafic de influență.

Potrivit denunțatorului, directorul ar fi pretins de la el bani în sumă de 900 de euro și 500 de lei pentru perfectarea diplomei de bacalaureat, susținând că ar avea influență asupra persoanelor publi-

ce din cadrul Ministerului Educației în vederea introducerii datelor diplomei pentru autentificare în Sistemul informațional de verificare a actelor de studii. În rezultatul acțiunilor de urmărire penală și măsurilor speciale de investigație, suspectul a fost prins în flagrant delict, fiind reținut imediat

după primirea banilor extorcați.

O cauză penală a fost pornită pe acest caz în temeiul art. 326, alin.(2), CP al RM.

Prinși cu mită în automobilul de serviciu

Doi polițiști din Leova au fost reținuți în flagrant delict în timp ce primeau 200 de euro. Suspecții se aflau în automobilul de serviciu în timp ce primeau suma cerută.

În momentul reținerii aceștia au opus rezistență ofițerilor de la anticorupție și au încercat să părăsească locul, aruncând, totodată, suma extorcată prin geamul automobilului. De asemenea, alți bani de proveniență necunoscută, respectiv 300 de dolari SUA și circa 1000 de lei, au fost depistați asupra suspecților în urma perchezițiilor corporale.

Căpitanul și locotenentul de poliție ar fi extorcat cei 200 de euro pentru a nu iniția

un proces contravențional pe faptul conducerii mijlocului de transport în stare de ebrietate.

Pe acest caz a fost pornită o cauză penală. Dacă vor fi găsiți vinovați, bănuții riscă o

pedeapsă cu închisoare de la 5 la 10 ani cu amendă în mărime de la 120.000 la 160.000 de lei și cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 7 la 10 ani.

Ziua Daciei, sfântă sărbătoare a neamului

Din dorința reanimării tradițiilor strămoșești, apare ideea organizării unei sărbători, în cadrul căreia să fie readuși în scenă urmașii dacilor din toate colțurile străbune. Această inițiativă aparține membrilor Asociației „Tezaurul Daciei” din România, la îndemnul cărora au fost organizate primele două ediții, în 2010, susținute de Consiliul raional Șoldănești și primăria Rogojeni din acest raion.

De atunci încoace, în fiecare an, în preajma zilei de 23 septembrie - când avea loc încoronarea regelui - sărbătorim Zilele Daciei, pentru a sublinia încă o dată originea noastră daco-romană.

Anul acesta, ștabela Sărbătorii „Ziua Daciei” cu Festivalul cântecului și dansului folcloric „De la lume adunate” a poposit la Olișcani, pe 19 septembrie, de hramul satului.

Protagonistii sărbătorii au fost colectivele artistice de amatori care au promovat cele mai alese cântece și dansuri populare de prin partea locului. Ediția a X-a, jubiliară, a Sărbătorii „Ziua Daciei” a reunit, în acest an, colective de artiști amatori din Climăuții de Jos, Socola, Cușmirca, Șestaci, Șoldănești, Răspopeni, Dobrușa, Cotiușenii Mari, Găuzeni, Rogojeni și Olișcani, raionul Șoldănești, precum și colective de artiști amatori din raioanele Anenii Noi, Rezina și municipiul Bălți.

Ineditul festival a început cu o faimoasă paradă a portului popular, în capul căreia se aflau cavalerii satului Olișcani (cu cai frumos împodobiți), urmați de membrii clubului de reconstituire istorică „Tevtar” din or. Chișinău, care prezentau o paradă medievală a cavalerilor în armuri, cu scuturi și arcuri.

Alaiul paradei a fost întâmpinat de președintele raionului Șoldănești, Svetlana Rotundu, vicepreședintele raionului Nina

Florea, primarul s. Olișcani, Andrian Sveclă, Nicolae Micu, cetățean de onoare al raionului Șoldănești, primari, consilieri locali și raionali.

Colectivele ce au ținut publicul cu sufletul la gură, prin măiestria de care au dat dovadă în scenă, au fost ansamblul de muzică și dans popular „Vîntuleț” din mun. Bălți, ansamblul de dans popular „Răzeșii” din s. Olișcani, orchestra de muzică populară „Trandafirii” a căminului de cultură „G. Coșbuc” din or. Șoldănești, ansamblurile folclorice „Ciuleandra”, s. Cotiușenii Mari, „Lozioara” or. Șoldănești, „Bondița” de la Șestaci, fluierașii de la Climăuții de Jos. Oaspeții de onoare ai sărbătorii au fost clu-

bul de Arte Marțiale din or. Rîbnița, un colectiv de tineri și copii dornici de a face cunoștință cu tradițiile sărbătorii, cu bucătăria tradițională.

De asemenea, 20 de meșteri populari au imprimat acestei sărbători un colorit tradițional moldovenesc deosebit prin expozițiile de articole cioplite în lemn, croșetate, țesute, brodate,

pictate etc. În cadrul Sărbătorii s-au desfășurat competiții sportive la probe tradiționale, precum „Trînta” (copii, tineri și maturi la cucuș, iepure și berbec), tir cu arcul, puterea brațului (Armwrestling). Spre finalul sărbătorii, membrii clubului de reconstituire istorică „Tevtar” din or. Chișinău au demonstrat tragerea în țintă din arcuri, după care i-au invitat pe cei mai îndrăzneți participanți să încerce și ei această artă de a mînuși un arc.

Participanților la această sărbătoare de suflet le-au fost oferite din partea Consiliului raional Șoldănești trofee cu simbolica festivalului, diplome și premii bănești. Următoarea ediție, a XI-a, a sărbătorii „Ziua Daciei” va fi găzduită în anul 2016 de s. Fuzăuca.

Valentina ROTARU,
secția cultură, tineret și sport,
Consiliul raional Șoldănești

Rectoratul, comitetul sindical, corpul profesoral-didactic și angajații Academiei de Administrare Publică exprimă sincere și profunde condoleanțe dlui Tudor LEANCĂ, șef al Direcției generale logistică, în legătură cu decesul prematur al fratelui său,
Grigore LEANCĂ.
Dumnezeu să-l odihnească în pace cu dreptii.

Abonarea 2016

S-a început abonarea pentru anul 2016 la revista științifico-metodică trimestrială „ADMINISTRAREA PUBLICĂ” și la ziarul „FUNCȚIONARUL PUBLIC,” publicații ale Academiei de Administrare Publică.

Revista „Administrarea Publică” apare trimestrial.

Costul unui abonament:

3 luni - 42 lei; 6 luni - 84 lei.

Ziarul „Funcționarul public” apare de 2 ori pe lună.

Costul unui abonament:

3 luni - 37 lei 80 bani; 6 luni - 75 lei 60 bani.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

Mihai MANEA - șef Secție

Ion AXENTI - secretar responsabil

Luminița BOICIUC - redactor

Vitalie NICA - redactor, designer

A DRESA A NOASTRĂ:

Mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.

Ziarul apare de două ori pe lună.

Indice 67919.

Coli de tipar 1,5. Tiraj: 350.

Dat la tipar 30.09.2015

E-mail: aap.editura@yahoo.com

CONTACTE:

Tel: 28-40-78

„Funcționarul Public” - supliment la revista „Administrarea Publică” -
publicație a Academiei de Administrare Publică.